

UNIVERZITA PARDUBICE

Univerzitní knihovna

Výroční zpráva za rok 1999

Leden 2000

Zpracovala: Iva Prochásková

O b s a h

1. Úvodní přehledová zpráva
  - 1.1. Akvizice a návštěvnost univerzitní knihovny
  - 1.2. Technické vybavení
  - 1.3. Nové informační technologie
    - 1.3.1. Systém pro zpřístupňování databází a multimédií
    - 1.3.2. On-line katalog na Internetu, nový výpůjční systém, systém automatické evidence příchozích
    - 1.3.3. Řízení tisku a jeho zpoplatnění
    - 1.3.4. Technologie pro automatizaci revize
  - 1.4. Národní a mezinárodní informační spolupráce
  - 1.5. Výchova uživatelů
  - 1.6. Revize a ochrana fondu
  - 1.7. Činnost Knihovny rady
  - 1.8. Další činnost
2. Plán činnosti pro rok 2000
  - 2.1. Výběr informačních zdrojů a profilování informačních a knihovních fondů
  - 2.2. Revize a ochrana fondu, dlouhodobé výpůjčky
  - 2.3. Rozvoj informační infrastruktury a technologií
  - 2.4. Výchova uživatelů
  - 2.5. Další vzdělávání knihovníků
3. Přílohy
  - 3.1. Finanční hospodaření
  - 3.2. Fondy
  - 3.3. Služby
  - 3.4. Personální zajištění
  - 3.5. Přehled databází a multimédií zpřístupňovaných prostřednictvím CD serveru
  - 3.6. Srovnání celkového počtu návštěv a výpůjček v IV. čtvrtletí 1998 a 1999

1. Úvodní přehledová zpráva

1.1. Akvizice a návštěvnost univerzitní knihovny

První tři čtvrtiny roku byla činnost knihovny negativně poznamenána úspornými opatřeními. Nákup knih a skript byl velmi omezen a to jak z hlediska nových titulů, tak co do počtu multiplikátů. Od pololetí byl také optimalizován počet odebíraných českých periodik. Zejména byl snížen počet odebíraných multiplikátů zasílaných na jednotlivá pracoviště UPa a zrušeny byly tituly, které podle průzkumu prováděného v UK nebyly čteny vůbec nebo jen minimálně. Zároveň byly předplaceny nové tituly především pro obory méně informačně zabezpečené (právo, kulturní dějiny). Zahraničních periodik pro rok 2000 bylo v říjnu předplaceno oproti roku 1999 o sedmáct méně. Ani toto drastické snížení počtu titulů však zcela nevyrovnalo meziroční nárůst cen a pohyb kursu Kč.

V posledním čtvrtletí se podařilo nepříznivý stav akvizice neperiodických dokumentů alespoň částečně zvrátit a doplnit fond jak některými novými tituly, tak alespoň minimálním počtem multiplikátů. Část produkce některých českých odborných nakladatelství již byla bohužel rozebrána.

Přes tento nepříznivý vývoj akvizice, se dále zvýšil počet uživatelů, návštěv a výpůjček. Celkový počet návštěv (součet návštěv v univerzitní knihovně a ve studovně na nám. Čs. legií) dosáhl téměř devadesáti tisíc, což je oproti r. 1998 nárůst o 16 % (oproti r. 1997 o více než 60 %). Vyšší je nárůst (o 27%) v nové budově UK, kde počet návštěv vzrostl z padesáti čtyř tisíc v r. 1998 na téměř 69 tisíc v letošním roce.

Zajímavé srovnání počtu návštěv v budově UK a výpůjček v zimním semestru akademického roku 1998/1999 a 1999/2000 nabízí graf v příloze. Studenti nastupující do prvních ročníků v tomto akademickém roce „vzali knihovnu skutečně útokem“.

1.2. Technické vybavení

Největším problémem je stále vybavení výpočetní technikou. Finanční možnosti rozpočtu UK zaostávají za rychlým vývojem v oblasti softwaru pro knihovnické a informační systémy, z nichž vyplývají nároky na obměnu hardwaru. Proto je nutno hledat další možnosti financování.

- Z nadace Jistota Komerční banky a.s. byl financován: skener včetně software monitor 19“ a software pro zpřístupnění knihovnických fondů slabozrakým a nevidomým.
- Z projektu LB98070 INFRA-II (řešitelé Ing. Eva Rubešová, Ing. Jiří Petráš, CSc.) byl pořízen upgrade HP NetServeru – harddisk 9GB a rozšíření operační paměti na 256 MB.
- Z projektu FRVŠ 0318/1999 (řešitelé Ing. Jiří Petráš, CSc., Venuše Kocková) bylo financováno:
6 PC typu Celeron 366 MHz, 62 RAM a dotyková obrazovka Elo Touchmonitor 15“ pro zprovoznění nového výpůjčního systému včetně automatické evidence příchodů notebook Umax Action Book 336T se síťovou kartou pro usnadnění přístupu do knihovnického systému ze vzdálených míst a provádění revizí rozšíření RAM a další příslušenství síťové tiskárny HPLJ 4000.

Trvale přetížená byla po celý rok rešeršní studovna, v níž bylo až do prosince pouze pět PC s přístupem do databází a na Internet a tři staré typy PC s textovými editory Word. Doba práce na PC s přístupem do databází a na Internet musela být omezena na 30 minut, přesto je studovna plně obsazena deset hodin denně. I když je možno si místo u PC den předem rezervovat, nebývají uspokojeni všichni zájemci. Rovněž časové omezení je pro práci s informačními zdroji dostupnými z těchto PC nevyhovující. Proto bylo koncem roku rozhodnuto o nákupu 5 PC z rozpočtu UK pro zlepšení služeb v této studovně.

K 31.12.1999 je v knihovně (včetně pobočky na nám. Čs. legií) přístupno uživatelům:

- 12 PC s vyhovující konfigurací pro práci v databázích a v Internetu
- 3 PC (486) pro práci v textovém editoru Word
- 6 PC (386, 486, Pentium 70) s elektronickým katalogem knihovny
- 1 multimediální PC se skenerem a 19" monitorem

1.3. Nové informační technologie

1.3.1. Systém pro zpřístupňování databází a multimédií na CD-ROM

Systém byl řešen v rámci projektu LB 98070 na léta 1998-2000. Do rutinního provozu byl uveden 1.1.1999. Projekt byl v prosinci 1999 úspěšně obhájěn.

Systém je možné využít ze všech počítačů s operačními systémy MS Windows9x, NT zapojených v síti Internet (s protokolem TCP/IP), v souladu s licenčními podmínkami je ovšem přístup omezen pouze na intranetovou síť Univerzity Pardubice.

Systém umožňuje:

- Sdílet aplikace v síti bez nutnosti lokální instalace, spouštět je pomocí jednoduchého univerzálního WWW rozhraní, monitorovat jejich využívání a omezit přístup dle licenčních podmínek (např. Chemical Abstracts on CD-ROM, Česká národní bibliografie, Česká multimediální encyklopedie, apod.).
- Precachovat často používané aplikace z formátu CD-ROM na harddisk ve stejném formátu, čímž je zajištěna větší rychlost přístupu i při větším počtu současně pracujících uživatelů (např. MS Encarta encyklopedie a většina multimediálních CD-ROM titulů). Zakoupená licence umožňuje použití 60 precachovaných CD-ROM neomezenému počtu uživatelů, v současné době je využita tato licence pro 27 titulů.
- Sdílet informace z méně využívaných informačních titulů přímo z CD médií pomocí nezávislé jednotky DiscZerver.

Přehled titulů a jejich využívanost jsou uvedeny v příloze 3.5.

1.3.2. On-line katalog na Internetu, nový výpůjční systém, systém automatické evidence příchozích

Knihovnický systém Kp-systém používaný v knihovně pro zajištění komplexní agendy je postavený na platformě MS-DOS a databázovém stroji typu Fox Pro a vzhledem k tomu, že data v této databázi jsou firmou Kp-sys kódována, není možné přímé vystavení těchto dat na Internetu. Proto byla již v r. 1997 v rámci projektu FRVŠ 1111/1997 vyvinuta aplikace pro on-line katalog na Internetu. Tato aplikace byla v letošním roce doplněna o modul rešeršního vyhledávání a o modul, který zpřístupňuje informace o výpůjčkách oprávněným uživatelům. Předpokladem pro vyřešení modulu výpůjček bylo zavedení nového výpůjčního systému. Tento systém byl vyvinut v rámci projektu FRVŠ 0318/1999 a v září uveden do rutinního provozu. S ním byla zároveň zprovozněna registrace interních uživatelů knihovny (studentů a zaměstnanců) na základě nových průkazů s čipovou kartou. Systém pracuje na platformě Windows s databázovým strojem MS SQLserver, je poměrně stabilní a jeho obsluha je maximálně jednoduchá. K 1.11.1999 byl doplněn o modul automatické evidence příchozích. Při vstupu do knihovny byl instalován počítač se snímačem čipových karet a snímačem čárových kódů (pro uživatele z řad veřejnosti). Je doplněn dotykovou obrazovkou, na níž může každý uživatel zjistit stav svých výpůjček. Automatická evidence příchozích konečně umožňuje získávat průkazná statistická data o počtu návštěvníků knihovny a jejich struktuře.

1.3.3. Řízení tisku a jeho zpoplatnění

V rámci projektu 0318/1999 byl dále vyvinut modul pro řízení uživatelských tisků na síťové tiskárně HPLJ 4000. Aby nebylo nutné vybírat jednotlivě drobné částky, byl tento modul doplněn o modul uživatelských kont, které umožňují uživatelům složit si určitou částku, z níž

jsou poplatky za tisk odečítány. Každý odpočet z konta je verifikován knihovnicí (čipovou kartou), aby se zabránilo neoprávněným manipulacím.

1.3.4. Technologie pro automatizaci revize

V rámci interního grantu (řešitel Ing. Jiří Petráš, CSc.) byl vyvinut modul pro snímání a verifikaci čárových kódů jednotlivých exemplářů. Firma Kp-sys doplnila stávající knihovnický systém o funkci, která s využitím nasnímaných dat a dat z výpůjčního systému provede automatickou revizi exemplářů. Technologie byla vyzkoušena v červenci při revizi fondu ve volném výběru.

1.4. Národní a mezinárodní informační spolupráce

- Konzultace ohledně organizace provozu v knihovně byla poskytnuta knihovně LF MU Brno, FT VUT Zlín, PF UJEP Ústí n. Labem a skupině studentů Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK.
- Konzultace ohledně výpůjčního systému a organizace výpůjčního procesu byla poskytnuta knihovnicím LF MU Brno.
- Knihovna poskytuje data ze svého elektronického katalogu do těchto souborných katalogů:
Katalog diplomových prací z oblasti životního prostředí (provozovatel – SVI Českého ekologického ústavu)
Databáze tzv. „šedé literatury“ (Státní technická knihovna Praha) – zasláno 18 záznamů o obhájených pracích v doktorandském studiu
Souborný katalog ČR (Národní knihovna Praha) - záznamy nových přírůstků pravidelně zasílány od listopadu.
- Knihovna je kolektivním členem profesní organizace knihovníků a informačních pracovníků SKIP.
- Vedoucí knihovny pracovala v Oborové sekci pro vysokoškolské knihovny při Radě vysokých škol a jako místopředsdkyně Oborové komise E „Vysokoškolské knihovny“ pro výběrové řízení FRVŠ 2000. Jako oponent se účastnila dvou závěrečných oponentních řízení projektů řešených v r. 1999.
- V mezinárodním měřítku spolupracovala knihovna se zahraničními partnery především v oblasti výměny informačních zdrojů. Tímto způsobem získávala v tomto roce např. periodika Nature a National Geographic. Nejdůležitějšími partnery jsou British Library, Universitätsbibliothek und Technische Informationsbibliothek Hannover a Deutsche Forschungsgemeinschaft Bonn.

1.5. Výchova uživatelů

Zlepšení výchovy uživatelů bylo jedním z nejdůležitějších úkolů tohoto roku.

- Všichni studenti nastupující do prvního ročníku byli formou cca třicetiminutové přednášky seznámeni se základními údaji o knihovně a možnostmi jejího využívání. Oproti roku 1998, kdy tuto přednášku absolvovali pouze studenti FChT, je to dosažení žádoucího stavu. Tyto přednášky byly uspořádány díky spolupráci s proděkany pro pedagogiku jednotlivých fakult, kteří poskytli prostor v úvodních kursech. Již v prvním týdnu zimního semestru měli tedy studenti základní informace o knihovně k dispozici.
- V knihovně byly následně vypsány termíny školení „Práce s elektronickým katalogem UK a orientace ve fondu“. Zúčastnilo se celkem 107 studentů, tj. necelých 6% z počtu studentů nastupujících do 1. ročníků presenční formy studia. Největší účast měli studenti ÚJHS – 15%. Oproti roku 1998, kdy toto školení absolvovalo 15! studentů, je to jistě pokrok, ovšem cílem by mělo být alespoň 50% proškolených studentů v nejbližších letech. Je otázkou, zda je možno kýženého stavu dosáhnout na principu dobrovolnosti.

- V letním semestru opět proběhly dva semináře pro využívání databáze Beilstein CrossFire, které v rámci předmětu Chemická informatika zajišťuje ing. Rubešová. Zúčastnilo se 31 studentů. Celkový počet hodin věnovaných této činnosti (včetně přípravy zadání úkolů, vyhodnocení a vyžádaných individuálních konzultací) činil 20 hodin.
- V říjnu bylo uživatelům v souvislosti s plánovaným přechodem na elektronickou verzi Chemical Abstracts nabídnuto školení v této databázi. Uskutečnilo se v šesti termínech s celkovým počtem 39 účastníků především z řad pedagogů a studentů postgraduálního studia. Ohlas na toto školení byl velmi kladný.

1.6. Revize a ochrana fondu

V rámci řešení interního grantu byla vypracována koncepce revize fondu ve volně přístupných fondech. S využitím nově vyvinuté technologie byly během 14 dnů v době uzavření knihovny v červenci „nasnímány“ všechny exempláře knih umístěné ve volném výběru a ve studovně UK Studentská – celkem 36 238. Pomocí modulu „revize“ v knihovním systému Kp-systém byla pak tato data a data výpůjčního protokolu porovnána s katalogem. Výsledkem je 47 378 zrevidovaných exemplářů a 2 017 exemplářů k dohledání. Jedná se především o starší tituly, jejichž zpracování do knihovnického systému nebylo úplné, a proto nebyly během automatické revize identifikovány. Jednotlivé exempláře jsou postupně dohledávány a jejich záznam v katalogu doplňován. Do provedení další revize bude tato práce ukončena.

Dále probíhaly revize katedrových knihoven na FChT. K 31.12.1999 byly ukončeny včetně likvidace ztrát a vyrovnání pohledávek vůči UK na KCHI a KTTV. Nepodařilo se do konce roku uzavřít revize na ÚPM, KOCH a KPF, kde ještě probíhá dohledávání ztrát.

Zároveň byly na všech těchto katedrách provedeny také revize dlouhodobých výpůjček jednotlivých pracovníků a jejich počet uveden do souladu s Knihovním řádem. Při této činnosti bylo fyzicky zrevidováno více než 5 500 a rekatalogizováno do elektronického katalogu téměř 3 700 knih.

Revize dlouhodobých výpůjček proběhly také na ÚJHS a u zaměstnanců rektorátních útvarů.

1.7 Činnost knihovní rady

Knihovní rada se sešla dvakrát.

- 18.2.1999 projednala a schválila Výroční zprávu Univerzitní knihovny za rok 1998 a doporučila rektorovi UPa schválit Dodatek č.1 Knihovního řádu, který se týká zpřístupňování fondu v katedrových knihovnách.
- 12.10.1999 projednala postup akvizice během 1. – 3. čtvrtletí a objednávky periodik pro rok 2000. Vzala na vědomí informaci o malé využitelnosti CD-serveru UK, o postupu revizí katedrových knihoven a vstupním školení pro 1. ročníky. Vyslovila spokojenost s prací knihovny.

1.8. Další činnost

- Byly vypracovány a podány dva projekty do FRVŠ 2000, z toho jeden společně s VŠCHT Praha.
- Ve spolupráci s Knihovnou AV ČR, Národní knihovnou ČR, Státní technickou knihovnou a knihovnou VŠCHT Praha byly podány čtyři projekty do programu „Informační zdroje pro vědu a výzkum“, který vyhlásilo MŠMT ČR na léta 2000-2003.
- Byl aktualizován a znovu vydán informační leták.
- V červnu se konala ve studovně na nám. Čs. legií tradiční výstavka diplomových prací FChT.

- V říjnu byly zprovozněny nové WWW stránky. Každé pondělí se na nich objevuje seznam nových knih, které jsou po celý týden vystaveny ve studovně presenčních fondů. O významných novinkách na WWW stránkách i v knihovně jsou všichni uživatelé UPa informováni e-mailem.
- V rámci Městského festivalu v Pardubicích proběhl v knihovně „Den otevřených dveří“.

V rámci programu dalšího vzdělávání a informační spolupráce se pracovníci účastnili několika odborných seminářů a knihovnických porad.

Měsíc	Akce a místo konání	Účastník
Únor	Zasedání regionálního výboru SKIP, Hradec Králové	Kocková
Březen	Seminář „Citační indexy ISI na Internetu a IRIS – nová generace software nejen pro CD-ROM“, Praha	Rubešová
	Zasedání oborové sekce pro VŠ knihovny při RVŠ, Praha	Prochásková
Květen	Konference o profesionálních informačních zdrojích „Inforum“, Praha	Rubešová, Prochásková
	Mezinárodní knižní veletrh v Praze	Kocková, Prochásková
	Prodejní výstava a seminář „Scriptum“, Zlín	Kocková
Červen	Seminář „Chemical Abstract Service“, Praha	Rubešová
	Zasedání oborové sekce pro VŠ knihovny při RVŠ, Praha	Prochásková
	Seminář „Automatizace knihovnických procesů –VII, Ústí n. Labem	Cibere
	Jednání oborové komise E FRVŠ 2000, Brno	Prochásková
Září	Zasedání regionálního výboru SKIP, Jičín	Kocková
	Zasedání oborové sekce pro VŠ knihovny při RVŠ, Praha	Prochásková
	Konference „Knihovny současnosti“ v Seči	Kocková
	Jednání oborové komise E FRVŠ 2000, Brno	Prochásková
Říjen	Exkurze do Národní knihovny a účast na „Knihovnických dnech“, Praha	5 pracovníc
Listopad	Celostátní porada vysokoškolských knihoven, Ostrava	Rubešová, Prochásková
	Seminář o elektronických službách typu document delivery, STK Praha	Murcková
Prosinec	Zasedání regionálního výboru SKIP, Hradec Králové	Kocková
	Zasedání oborové sekce pro VŠ knihovny při RVŠ, Praha	Prochásková

2. Plán činnosti pro rok 2000

2.1. Nákup informačních zdrojů a optimalizace obsahové struktury fondu

UK provádí nákup informačních zdrojů na základě požadavků fakult a doplňkově výběrem z edičních plánů a katalogů s ohledem na udržení profilace fondu. Rostoucí ceny informačních pramenů na straně jedné a stagnující dotace na straně druhé vyžadují posílení

spolupráce jednotlivých fakult s knihovnou. Fakulty musí jasně stanovit informační priority nosných studijních a vědecko-výzkumných programů a seznámit s nimi knihovnu, aby mohla být přednostně udržena kontinuita informačních zdrojů (jedná se především o zahraniční periodika, jejichž cena stoupá každoročně v průměru o 10%). Neprioritní zdroje budou zabezpečovány prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby včetně mezinárodní a službami typu current contents a document delivery service.

Pomocí rešerší ze všech dostupných zdrojů zároveň musí být s předstihem připravováno informační zabezpečení nově vznikajících oborů včetně vyčlenění odpovídající výše finančních prostředků.

Trvale nedostatečná je spolupráce při nákupu povinné a doporučené studijní literatury, knihovně nejsou předávány seznamy povinné a doporučené literatury k jednotlivým předmětům a učitelé často doporučují zcela rozebrané tituly, které knihovna nemá možnost dokoupit. Tento stav vyvolává zcela oprávněnou kritiku ze strany studentů (podle průzkumu provedeného v r. 1999 mezi více než stovkou studentů všech ročníků FES je se skladbou a množstvím fondu spokojeno pouze 45%).

Stále většího významu bude nabývat koordinovaný nákup periodických zdrojů ve sféře vysokých škol. Již koncem r. 1999 byla zahájena spolupráce se Státní technickou knihovnou v Praze na budování souborného katalogu periodik, který bude sloužit jako základ systému pro koordinovaný nákup a zároveň jako informační zdroj pro elektronické dodávání dokumentů.

Dalším významným trendem jsou konsorciální nákupy finančně náročných zdrojů (databáze). Navážeme na pozitivní zkušenost s konsorciem českých vysokých škol pro přístup do databáze organických sloučenin Beilstein CrossFire a ve spolupráci s dalšími zainteresovanými školami se pokusíme o vyjednání příznivých finančních podmínek s dodavatelem dalších zdrojů např. Chemical Abstracts.

2.2. Revize a ochrana fondu, dlouhodobé výpůjčky

- Budou uzavřeny revize v katedrových knihovnách KOCH, ÚPM a KPF. Budou provedeny revize na zbývajících třech katedrách, které požádaly o zřízení katedrové knihovny podle Dodatku č. 1 Knihovního řádu ze dne 22.3.1999.
- O prázdninách bude opět provedena revize volně přístupného fondu v budově Studentská 519. Porovnáním s loňským stavem tak bude možno přesně specifikovat roční ztráty a případně navrhnout opatření pro větší ochranu fondu.
- Budou pokračovat revize dlouhodobých výpůjček jednotlivých uživatelů. Protože se jedná o velmi časově náročné práce a v souvislosti s úspornými opatřeními došlo ke snížení pracovníků knihovny o jednoho, bude mít tento úkol dlouhodobý charakter.

2.3. Rozvoj informační infrastruktury a technologií

- Bude třeba provést upgrade stávajícího knihovnického systému Kp-systém, což si vyžádá investici cca 70 tis. Kč.
- S rozvojem nových informačních technologií se objevuje stále větší posun od klasických zdrojů k novým nosičům informací a digitálním zdrojům (CD-ROM, elektronické časopisy, texty přednášek v síti místo skript). Tento způsob, je-li podpořen odpovídající infrastrukturou, zvyšuje dostupnost informací a je žádoucí jej rozvíjet. U řady klasických informačních zdrojů se předpokládá přechod na digitální zpracování a veřejné zpřístupnění v síti. V první fázi plánujeme vývoj a realizaci systému pro digitální zpřístupnění a archivaci tzv. šedé literatury tj. habilitační a disertační práce a sborníky vědeckých prací Univerzity Pardubice. Pro další rozvoj těchto služeb v UK je třeba zvýšit počet přípojných míst do lokální sítě UK a tím i do Internetu. V r. 2000 je tedy nezbytně nutné zakoupit další HUB. Během blízké budoucnosti bude také třeba nahradit počítače typu 386, 486 a první typy Pentia (celkem 12 ks), jejichž parametry již pro práci

s informačními zdroji nestačí. Podle finančních možností rozpočtu plánujeme obměnu alespoň poloviny z nich.

- Protože stále více klasických informačních zdrojů je z důvodu omezování nákupu multiplikátů zpřístupňováno pouze prezenčně, musí být zajištěna spolehlivá možnost kopírování. Stávající kopírovací stroje v UK již dosluhují a opravy jsou finančně náročné, jejich obnova se musí provést co nejdříve. Plánujeme nákup kopírovacího stroje (typ Bookcopier) jako náhrada za OCÉ 2227 z r. 1993.

2.4. Výchova uživatelů

Informační výchova nabývá stále více na významu. Proto byla hlavním tématem letošní Celostátní porady vysokoškolských knihoven v Ostravě. Na některých vysokých školách, resp. fakultách je ve spolupráci s ústředními knihovnami řešena již několik let a mnohé příklady jsou inspirativní, např. výchova na Fakultách strojní a dopravní ČVUT nebo na fakultách VUT Brno. U obou těchto příkladů však platí, že informační výchova je zařazena jako povinná, buď jako semestrální povinný předmět nebo jako dvou až čtyřhodinová přednáška v rámci jiného povinného předmětu (např. Úvod do studia ... nebo Úvod do informatiky) a praktické cvičení v knihovně, jehož absolvování je jednou z podmínek udělení zápočtu.

- V r. 2000 se pokusíme podle zkušeností z r. 1999 optimalizovat základní typy školení, tj.
  - vstupní přednáška pro první ročníky
  - základní školení pro první ročníky

a znovu je nabídneme fakultám.

- Budeme dále pořádat školení pro práci v databázi Beilstein v rámci předmětu Chemická informatika a nabídneme v rámci téhož předmětu školení v databázi Chemical Abstracts.
- Rozšíříme nabídku školení o další databáze
  - ASPI – automatizovaný systém právních informací
  - SEPI – systém ekonomických a právních informací
  - ČNB – česká národní bibliografie
- Budeme nabízet doplňková školení pro pedagogy.

Realizovaná školení vyhodnotíme jak z hlediska účinnosti pro jednotlivé skupiny uživatelů, tak z hlediska náročnosti na pracovní kapacitu.

2.5. Další vzdělávání knihovníků

Kromě běžného školení pracovníků pro nově zaváděné technologie a služby plánujeme:

- dvoudenní seminář PhDr. Vrátné na téma „Komunikace jako prostředek vzájemného porozumění“ především pro pracovníky ve službách
- účast pí. Kovařikové na týdenním školení „Katalogizace podle nových všeobecně závazných pravidel“
- návštěvu některé vysokoškolské knihovny
- účast na celostátních knihovnických poradách „Knihovny současnosti“ a Celostátní porada VŠ knihoven

3. Přílohy

3.1. Finanční hospodaření

Tabulka č. 1: Nákup informačních pramenů

Položka	Částka v tis. Kč
Zahraniční periodika	2222
Chemical Abstracts	1035

Česká periodika	155
Zahraniční knihy	396
České knihy	402
Zahraniční báze dat	245
České báze dat	18
Členství v zahraničních společnostech	220
Celkem	4693

Poznámka: V UK byly dále zaevidovány knihovní fondy nakoupené ze zdrojů mimo rozpočet UK (granty, HS, rozpočty kateder) v celkové částce **253 tis. Kč**.

Tabulka č. 2: **Neinvestiční vybavení**

Položka	Částka v tis. Kč
PC	182
Software	81
Ostatní	33
Celkem	296

Tabulka č. 3: **Provozní náklady**

Položka	Částka v tis. Kč
Spotřební materiál včetně papíru a karet na xerox	165
Služby, opravy	101
Ochrana fondu včetně vazby	91
Meziknihovní výpůjční služba	82
Cestovné, vložné, členské poplatky	14
Spoje	16
Energie	322
Celkem	791

Tabulka č. 4: **Mzdové prostředky**

Položka	Částka v tis. Kč
Mzdy včetně pojištění	2247
OOV + ostatní sociální náklady	2
Celkem	2249

Tabulka č. 5: **Výnosy**

Položka	Částka v tis. Kč
Tržby za kopírovací služby	185
Náhrady za ztracené knihy, poplatky za upomínky a registrační poplatky (veřejnost)	80
Peněžité dary	60
Celkem	325

3.2. Fondy

Celkový počet jednotek ve fondu činí cca 160 tis. Přehled o pohybu fondu udávají následující tabulky.

Tabulka č. 6: **Přírůstky**

Položka	Počet svazků
Knihy a skripta	4058
Audiovizuální média a multimédia	112
Normy	95

Vázaná periodika	962
Vysokoškolské práce	724
Celkem	5951

Tabulka č. 7. Úbytky

Položka	Počet svazků
Knihy (ztráty, opotřebení, multiplicita, zastaralost)	1103
Skripta (ztráty, opotřebení, zastaralost)	648
Vázaná periodika (zastaralost)	63
Celkem	1814

Tabulka č. 8: Periodika

Položka	Počet titulů
Zahraniční časopisy	131
České časopisy	172
České týdeníky	10
České deníky	7
Celkem	320

Seznamy docházejících časopisů jsou k dispozici na adrese: <http://library.upce.cz>

3.3. Služby

Tabulka č. 9: Výpůjční služby

Uživatelé zaregistrovaní k 31.12.1997	3429
Celkový počet absenčních výpůjček	47350
Celkový počet návštěvníků knihovny	89413
Celkový počet uživatelů rešeršní studovny	cca 19000
Počet uživatelů multimediální studovny	1425
Počet uživatelů videostudovny	97

Tabulka č. 10: Meziknihovní výpůjční služba

Požadavky našich uživatelů na informační prameny celkem	2595
Z toho	
Vyřízeno výpůjčkou	470
Vyřízeno xerokopiemi	2025
Nevyřízeno	100
Požadavky jiných knihoven na informační prameny celkem	570
Z toho	
Vyřízeno výpůjčkou	88
Vyřízeno xerokopiemi	482

Tabulka č. 11: Databáze zpřístupňované v knihovně

Název databáze	V síti
ASPI – právní informace (plné texty)	ANO
Cross-Fire Beilstein – organické sloučeniny	6 přístupů
CC Physical, chemical and earth sciences	NE
CC Life sciences	NE
Česká národní bibliografie	ANO
EPIS – anotované bibliografické záznamy článků z českých právnických a ekonomických periodik *)	ANO

Chemical Abstracts	4 přístupy
Mezinárodní desetinné třídění	ANO
SEPI – obchodní a právní informace	ANO
SOLON – informace pro oblast státní správy a samosprávy	ANO
TRIS – anotované bibliografické záznamy článků ze zahraničního tisku z oblasti dopravy	ANO

*) Vydavatel ukončil aktualizaci k 30.10.1998.

3.4. Personální zajištění

K 31.12.1999 činil počet pracovníků 16, přepočteno na úvazky – 15,5. Ing. Cibere podal k 30.11.1999 výpověď a ukončí pracovní poměr k 31.1.2000. Proto byla již k 1.12.1999 přijata Bc. Hlavatá na úvazek 0,5 pro správu lokální sítě a WWW stránek. Od 1.1.2000 nastoupí na úvazek 0,3 Ing. Petráš, CSc. jako systémový inženýr. Od 1.2.2000 tak bude zaměstnáno v UK 16 pracovníků na 14,8 úvazků.

Tabulka č. 12: **Kvalifikační struktura**

Celkem pracovníků		16
z toho	s VŠ vzděláním v oboru knihovnictví	1
	s VŠ vzděláním v jiném oboru	4
	se SŠ vzděláním v oboru knihovnictví	8
	se SŠ vzděláním v jiném oboru	3

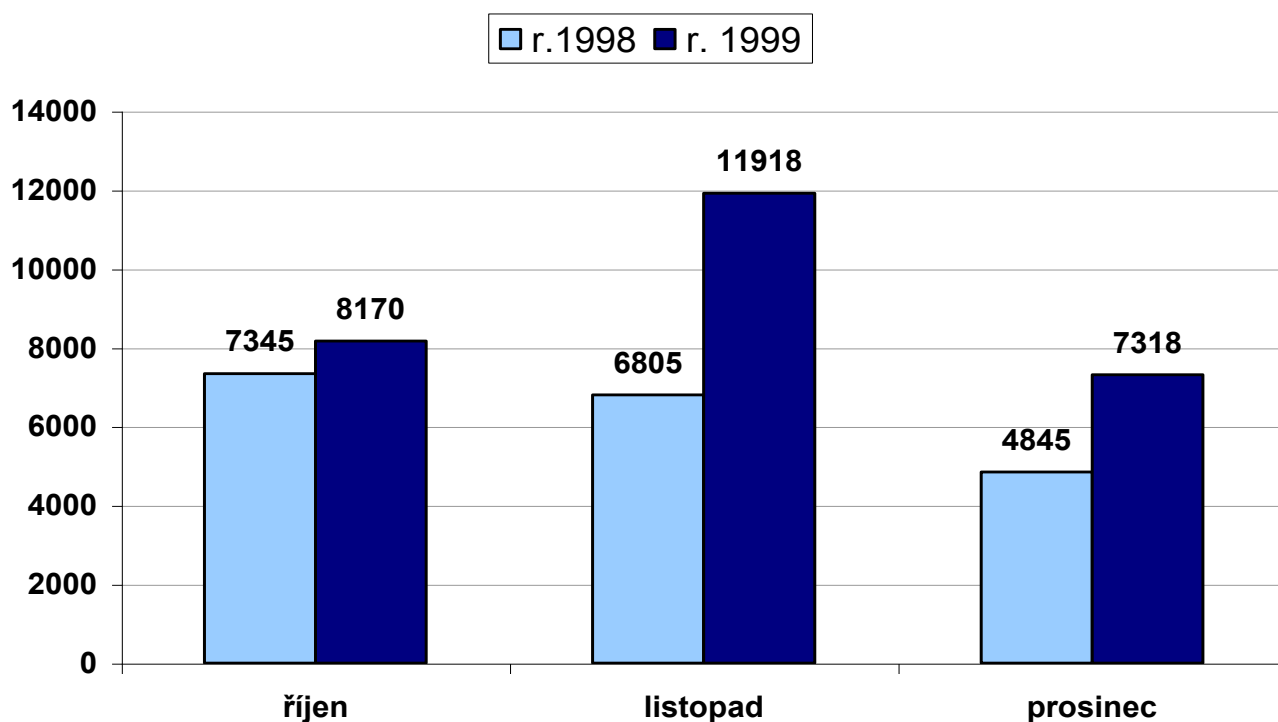
3.5. Přehled databází a multimediálních aplikací na CD serveru a jejich využívání (v závorce je uvedeno, kdy byla aplikace nainstalována)

Anglická gramatika (4/99)	136
ASPI - právní předpisy (1/99)	1428
Bohemia I. - historie (1/99)	114
Bohemia II - historie (1/99)	66
Česká multimed. encyklopedie (1/99)	179
Chemical Abstracts manuály (4/99)	149
Chemical Abstracts on CDROM (1/99)	1687

ČNB - Česká nár. bibliografie (1/99)	287
Dějiny evropské civilizace (1/99)	123
Deutsch Interaktiv EUROKEY (11/99)	9
Encarta encyklopedie 97 (1/99)	156
Encyklopedie molekul. biologie (1/99)	69
English Pronunciation Guide (11/99)	9
EPIS - ekonomie, právo (1/99)	218
EURO - strategický průvodce (5/99)	43
Eurydice (11/99)	20
Evropané - biografický slovník (1/99)	62
Heuréka encyklopedie (7/99)	101
Learn To Speak English (11/99)	27
Lexicon Lingea-německý slovník (4/99)	57
LM2-Riders of the Purple Sage (3/99)	61
LM2-Room 13 and Other Stories (3/99)	83
LM2-The Picture of Dorian Gray (3/99)	114
LM2-The Stranger (3/99)	245
LM3 - Dracula (4/99)	52
LM3 - Sign of Four (4/99)	61
LM3 - The Speckled Band (4/99)	21
LM3 - The Woman Who Disappeared (4/99)	30
Longman English Dictionary (10/99)	26
Material Science on CD-ROM (5/99)	62
MDT - desetinné třídění (1/99)	68
MS Bookshelf98 (10/99)	29
MS Encarta encyklopedie 98 (10/99)	45
Multimediální atlas světa (3/99)	48
Nemcina - Wer ist Oskar Lake? (11/99)	10
Německá gramatika (4/99)	28
Německý technický slovník (3/99)	30
Profidata (12/99)	25
SEPI (2/99)	178
SOLÓN (1/99)	148
Statistická ročenka ČR 1998 (1/99)	172
Statistické ročenky ČR 93-97 (1/99)	98
Státy a jejich představitelé (1/99)	84
Wörterbuch der deutschen Spr. (10/99)	9
Životní prostředí - VŠ práce (1/99)	116

3.6. Návštěvy a výpůjčky ve IV. čtvrtletí 1998 a 1999

Návštěvy 1998 a 1999

Výpůjčky 1998 a 1999

